

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

№ 3615/2013 г. – ГП
София, 20.06.2013 г.

*Д-р Венелин
к. д. 10/135
21.6.13г.
К. Д. 10/2013*

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТ А Н О В И Щ Е

по конституционно дело № 10/2013 г.

ОТНОСНО: Искане на президента на Република България за установяване на противоконституционност в частта „без търг или конкурс в полза на лице по чл. 112г, ал. 1, съответно по чл. 112д, ал. 4, както и“ на чл. 112к, ал. 1 от Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на РБ (обн. ДВ, бр. 12 от 2000 г., посл. изм. ДВ, бр. 28 от 2013 г.)

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

В съответствие с предоставената ми възможност с Ваше определение от 29.05.2013 г. по к. д. № 10/2013 г. (получено в прокуратурата на 31.05.2013 г.), представям следното становище.

Конституционно дело № 10 от 2013 г. е образувано по искане на президента на РБ за установяване на противоконституционност на чл. 112к, ал. 1 от Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанища (ЗМПВВПРБ), в частта „без търг или конкурс в полза на лице по чл. 112г, ал. 1, съответно по чл. 112д, ал. 4, както и“. Мотивирано е със съображения за несъответствие на предвидената в новата законова разпоредба на чл. 112к, ал. 1 правна възможност за предоставяне на ограничени вещни права върху обекти – изключителна държавна собственост, на високата степен на закрила, предписана от Конституцията.

На основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията, се иска да бъде обявена за противоконституционна разпоредбата на чл. 112к, ал. 1 ЗМПВВПРБ в цитираната по-горе част.

Искането е допуснато за разглеждане по същество. В него са изложени подробни аргументи за противоречие на така приетия текст с чл. 18, ал. 1 и ал. 5 от Конституцията.

Споделям изложените в искането доводи.

С оспорвания текст се дава възможност в полза на физическо или юридическо лице да се учредява право на строеж за изграждане на ново пристанище за обществен транспорт с регионално значение, на рибарско или яхтено пристанище или на специализиран пристанищен обект без търг или конкурс.

Пристанището (без оглед на вида му) като участък, който включва акватория, територия и инфраструктура от брега на Черно море или р. Дунав и пр. (чл. 92 ЗМПВВПРБ), предполага съответен правен режим, отчитащ съчетанието на различните видове собственост. Съгласно чл. 18, ал. 1 от Конституцията, водите, определени със закон, са изключителна държавна собственост. Според действащата законова уредба, такива са вътрешните морски води, които включват и водите на пристанищата (чл. 14 от Закона за водите, чл. 6 и чл. 92а, ал. 1 ЗМПВВПРБ). Друга част от пристанищните обекти могат да бъдат собственост на държавата, на общините, на физически и юридически лица. При тези случаи, законодателният подход следва да е диференциран, но в крайна сметка, в своята цялост той би трябвало да осигури онази най-висока степен на закрила, която основният закон изисква за съответните обекти.

Специфичният характер и предназначение на публичната държавна собственост предопределят и начините за нейното използване, включително и забраната за разпореждане с такива обекти. Отделни имоти или части от имоти – публична държавна собственост, могат да се отдават под наем чрез търг, при условия, определени в Закона за държавната собственост, или на концесия, по реда на Закона за концесиите.

Конституционният съд в свои решения вече е тълкувал чл. 18, ал. 1 и ал. 5 от основния закон, в които е приел, че предоставянето на концесия гарантира в оптимална степен закрилата на обектите – изключителна държавна собственост. Това не е така при учредяване на ограничени вещни права върху тях на правни субекти, различни от държавата. При подобна сделка реалното ползване преминава върху приобретателите на вещното право, които стават собственици и на построеното, с възможност да ползват и незастроената част от терена, доколкото това е необходимо за ползване на построеното. За държавата остава „голата собственост“ върху терена, при което, макар и собственик, реално е загубила фактическата възможност да стопанисва и управлява обекта, съобразно общественото му предназначение (чл. 18, ал. 6 от Конституцията).

Очевидно, в последно време законодателят прави необяснимо отстъпление в степента на защита на обектите, изключителна държавна собственост, което не кореспондира с конституционните принципи.

Оспорваната разпоредба по-скоро е част от конкретна уредба (поредна стъпка), последвала принципни промени в режима на държавната собственост. С допълнението на ал. 5 и изменението на ал. 6 на чл. 7 от Закона за държавната собственост (обн. ДВ, бр. 27/2013 г.), режимът на възможността да се учредяват вещни права върху обекти, публична държавна собственост, е станал още по-либерален. Дадена е възможност на Министерския съвет с решение да учредява ограничени вещни права в случаи, определени със закон, и когато това е необходимо за задоволяване на обществени потребности. С цитираната промяна е отпаднала забраната да се учредяват ограничени вещни права върху обекти, изключителна държавна собственост. Този текст няма да бъде коментиран в настоящото изложение, доколкото не е предмет на оспорване в направеното искане, а само се посочва като илюстрация на заявената тенденция. Визираните в него текстове, обаче, регламентират още по-широко изключение от правилото, до степен да го обезсмисли.

В обсъждания случай е предвидено изрично, че обемът на правото на строеж за изграждане на ново пристанище за обществен транспорт с регионално значение, на пристанище или на специализиран пристанищен обект, се определя, в съответствие с одобрения генерален план на пристанището за обществен транспорт с регионално значение, съответно на одобрения подробен устройствен план, което е в правомощията на министъра на регионалното развитие и благоустройството (или министри), след предварително съгласуване на инвестиционния проект със съответен министър (на транспорта, на земеделието). Не е необходимо дори решение на колективния орган – Министерския съвет, както това е предвидено по принцип в чл. 7, ал. 5 от Закона за държавната собственост. Така държавата по значително опростена процедура, без търг и конкурс, реално се лишава от възможността да управлява обекти, изключителна държавна собственост, в интерес на всички граждани, а това е в противоречие с конституционно установените ѝ задължения. Струва ми се, че законодателят би следвало по-последователно да осигурява адекватна на конституционните изисквания законова охрана на толкова важни обществени отношения.

Предлагам, при произнасянето си по същество по искането на президента на Република България, да обсъдите горните доводи.

С УВАЖЕНИЕ:

СОТИР ЦАЦАРОВ
ГЛАВЕН ПРОКУРОР

